

Hoofdlijnennotitie Regionaal waterprogramma 2028-2033

Hoofdlijnennotitie Regionaal waterprogramma 2028-2033

Datum 26 maart 2026

Auteur

Versienummer 1

Inhoudsopgave

Wat is het Regionaal Waterprogramma?	4
Verschil huidige & nieuwe opzet	5
Concept Inhoudsopgave RWP 2028-2033	6
Hoofdpijn ambitie en visie voor water in Zeeland	8
Water van een goede kwaliteit	8
Toekomstbestendig waterbeheer	8
Water en gebruik	9
Waterveiligheid	9
Thema's en hoofdstukken op hoofdlijnen	10
Water van een goede kwaliteit	10
Oppervlaktewater	10
Grondwater	11
KRW -maatregelenpakket voor oppervlakte- en grondwater.	11
Grondwatersaneringen	13
Doelen overige wateren	13
Opkomende en Zeer Zorgwekkende stoffen	13
Monitoring	13
Toekomstbestendig waterbeheer	14
Duurzaam waterbeheer	14
Gebiedenaanpak	16
Stedelijk waterbeheer	16
Water en gebruik	18
Drinkwater	18
Zwemwater	19
Waterbeschikbaarheid	19
Afvalwaterketen	20
Waterveiligheid	21
Zeeuwse uitwerking	21
Begrippenlijst	22
Colofon	23

Wat is het Regionaal Waterprogramma?

Uit de Europese waterrichtlijnen en het wettelijk kader volgt dat Provincies minimaal iedere zes jaar het regionaal waterprogramma, dat het waterbeleid ter uitvoering van deze richtlijnen bevat, actualiseren. Als daarvoor aanleiding bestaat is tussentijds wijziging mogelijk.

De Omgevingswet (inwerking getreden op 1-1-2024) bepaalt dat Provincies de hoofdlijnen van het integrale beleid en de kwaliteit van de fysieke leefomgeving (waar water onderdeel van is) opnemen in de provinciale omgevingsvisie. Dat is gebeurd in de Omgevingsvisie Zeeland. Uit de wet volgt dat gedeputeerde staten ter uitvoering van de kaderrichtlijn water (KRW), de grondwaterrichtlijn, de richtlijn overstromingsrisico's (ROR), de drinkwaterrichtlijn en de zwemwaterrichtlijn een regionaal waterprogramma (hierna: RWP) moeten vaststellen. Het waterschap moet met dat beleid rekening houden bij het waterschapsbeheerprogramma. Voor onderdelen van een RWP die niet volgen uit de Europese Waterrichtlijnen is er niet een directe doorwerking naar het Waterschap. Maar kan deze via een instructieregel in de omgevingsverordening gecreëerd worden. Verder bevat de wet regels over de afstemming tussen het regionaal waterbeleid en nationaal waterbeleid.

Het werkingsgebied van het RWP omvat het grondgebied van de provincie Zeeland en de binnendijs gelegen regionale wateren die in beheer zijn bij het Waterschap Scheldestromen. Het heeft geen betrekking op buitendijkse wateren en kanalen die in beheer zijn bij het rijk als waterbeheerder (zoals de Noordzee en de Deltawateren, met uitzondering van officieel aangewezen zwemwaterlocaties in deze wateren). Onderwerpen die in het RWP, in samenhang met de richtlijnuitwerking in het Nationaal Waterprogramma (NWP), verplicht moeten worden opgenomen zijn:

- Aanwijzing van KRW-oppervlaktewaterlichamen die niet in beheer zijn bij het Rijk, grondwaterlichamen en waterwinlocaties;
- Doelstellingen en maatregelen (m.n. waterkwaliteit) als bedoeld in de kaderrichtlijn water en grondwaterrichtlijn;
- Doelstellingen en maatregelen als bedoeld in de richtlijn overstromingsrisico's;
- De maatschappelijke functie drinkwateronttrekking voor regionale wateren die worden gebruikt voor de onttrekking van water ten behoeve van de drinkwaterwinning
- De maatschappelijke functie zwemwater voor zwemwaterlocaties (die jaarlijks op basis van het wettelijk kader door GS worden aangewezen), met het oog op hygiëne en veilig recreatief gebruik.

De wet bevat de regels voor verplichte monitoring van de waterkwaliteit en rapportage door de Provincie en het waterschap.

Verschil huidige & nieuwe opzet

Het huidige Regionaal Waterprogramma 2022-2027 bevat enkel de wettelijk verplichte onderdelen. Dit is een regionale uitwerking van de Europese richtlijnen; de Kaderrichtlijn Water, Grondwaterrichtlijn, Drinkwaterrichtlijn, Zwemwaterrichtlijn en de Richtlijn Overstromingsrisico's. Voor het nieuwe Regionaal Waterprogramma 2028-2033 is de ambitie om het waterprogramma te verbreden met andere belangrijke water thema's voor Zeeland. Deze verbreding zorgt ervoor dat al het provinciaal waterbeleid op 1 plek samenkomt. Er is daarom voor gekozen om naast de genoemde verplichte onderdelen ook het onderstaande aan het programma toe te voegen:

- Klimaatverandering
- Toekomstbestendig waterbeheer; duurzaam waterbeheer, toekomstbestendig grondwaterbeleid, water en bodem richtinggevend en stedelijk waterbeheer
- Waterbeschikbaarheid
- Grondwaterbeschermingsgebieden
- Bodem; bodem en grondwater sanering
- Afvalwaterketen

Het RWP heeft duidelijke relatie met andere programma's en beleidsvelden binnen de provincie. Deze connecties zullen ook in het RWP worden gelegd met onder andere het Zeeuws Deltaplan Zoet Water, de Klimaatadaptiestrategie Zeeland (KasZ) het milieuprogramma en het programma landelijk gebied. Dit heeft geleid tot de in het volgende hoofdstuk beschreven inhoudsopgave. Daarnaast is er een koppeling met de omgevingsvisie en verordening, deze stellen de kaders voor het Regionaal Waterprogramma.

Concept Inhoudsopgave RWP 2028-2033

Op basis van de hierboven genoemde verplichte en nieuwe onderdelen is de onderstaande inhoudsopgave voor het RWP 2028-2033 opgesteld. Hierin is ook aandacht voor de ambitie en visie voor water in Zeeland.

Ambitie en visie voor water in Zeeland

Aanleiding/ inleiding

Water van een goede kwaliteit

Oppervlaktewater (KRW)

- Indeling oppervlaktewaterlichamen
- Milieudoelstellingen voor oppervlaktewaterlichamen
- Toestandsbepaling
- Verantwoording doelbereik 2027

Grondwater (KRW)

- Indeling grondwaterlichamen
- Doelen
- Toestand
- Verantwoording doelbereik 2027

Regionale maatregelen (KRW)

Overige onderwerpen

- Grondwatersanering
- Doelen overige wateren
- Opkomende en Zeer Zorgwekkende stoffen

Monitoring

Toekomstbestendig waterbeheer

Duurzaam waterbeheer

- Wateroverlast/droogte oppervlaktewater
- Bewustwording en communicatie

Duurzaam grondwaterbeheer

- Gewenst grond- en oppervlaktewater regime (GGOR)
- Grondwaterkwantiteit
- Onttrekking/infiltratie
- Bewustwording en communicatie

Gebiedenaanpak

- Visie Zeeuwse Integratie Gebieden
- Beschrijving gebieden en wateropgave per gebied

Stedelijk waterbeheer

Water en gebruik

Drinkwater

- Systeemomschrijving

Grondwaterbeschermingsgebieden

Gebiedsdossiers + uitvoeringsprogramma

Robuuste drinkwatervoorziening 2040/2050 à Zeeuwse situatie

Monitoring

Zwemwater

Zwemwaterbeleid

Zeeuwse samenwerking voor veilig en schoon zwemwater

Waterbeschikbaarheid

Grote lijnen Zeeuws Deltaplan Zoet Water

Waterveiligheid

Richtlijn Overstromingsrisico's

Wettelijk kader

Overstromingsrisicobeheerplan

Overstromingskaarten

Doelstellingen

Maatregelen

Hoofdpijn ambitie en visie voor water in Zeeland

Zeeland; land in zee, de naam van de Provincie zegt het eigenlijk al, water speelt een grote rol. Voor de komende planperiode is de ambitie om belangrijke stappen te zetten voor het toekomstbestendig en klimaat adaptief waterbeheer in Zeeland. Als waterbeheerder, samenwerkingspartner en toezichthouder heeft de provincie hierin een belangrijke rol. Hieronder wordt per thema kort beschreven wat onze ambities zijn op de hoofdthema's van het RWP:

Water van een goede kwaliteit

Als Provincie Zeeland zetten we ons in voor duurzame grondwatervoorraden van een goede kwaliteit die bijdragen aan het behalen van de KRW-doelen. Waar doelen al gehaald zijn streven wij naar het behouden van dit niveau voor de toekomstige generaties. Ondanks dat we, naar verwachting, de doelen voor grondwater halen is er zeker nog werk aan de winkel. We zien een toenemende aantal stoffen in onze grondwaterlichamen. Dit is tot nu toe nog niet terug te zien in de KRW-kwaliteitstoetsing maar toch is dit een aandachtspunt. Daarom willen we ons inzetten op emissievermindering van nutriënten, gewasbeschermingsmiddelen en andere probleemstoffen voor het Scheldestroomgebied richting oppervlaktewater, grondwater en drinkwater.

Verder worden klimaateffecten steeds zichtbaarder; dit leidt tot nieuwe vraagstukken voor de grondwaterlichamen. Ook de effecten op ecosystemen en oppervlaktewaterlichamen moeten hierin worden meegenomen. Verder blijven we onderzoeken en monitoren of ons huidige beleid voor onttrekken toekomstbestendig en dus ook klimaatbestendig is. Het beschermen van ons grondwater is nu en voor de toekomst belangrijk. In het verlengde hiervan kijken we ook naar de bescherming van de beperkte drinkwaterwinningen in Zeeland en evalueren we de omliggende grondwaterbeschermingsgebieden.

De Provincie Zeeland stelt ook de ecologische en fysisch chemische doelen vast voor de KRW-waterlichamen van het waterschap Scheldestromen. Hier ligt nog een grote opgave om de doelen te halen ook na 2027. Waar nodig en mogelijk proberen we waterkwaliteitsproblemen samen aan te pakken met het Waterschap.

De provincie is ook een belangrijke partij in het faciliteren van de samenwerking tussen alle waterbeheerders in de regio. Deze rol zullen we ook in deze planperiode blijven vervullen. Samen met de regio werken we toe naar ecologisch gezond en chemisch schoon water.

Toekomstbestendig waterbeheer

Een toekomstbestendig watersysteem dat "robuust, veerkrachtig en ecologisch gezond" is. Het is in staat om te gaan met zowel wateroverlast als droogte. Het ondersteunt aanwezige functies waar deze logisch zijn en is economisch haalbaar en maatschappelijk gedragen. Deze ambitie is samen met het waterschap geformuleerd.

In Zeeland wordt gewerkt met de Zeeuwse Integrale Gebiedenaanpak (ZIGA). De visie en uitgangspunten van deze aanpak passen goed binnen het toekomstbestendig waterbeheer omdat het de verbinding maakt tussen opgaves in Zeeland waar water er één van is. Ieder gebied heeft ook een projectleider water om dit te faciliteren. De ambitie van de ZIGA is om toe te werken naar een Zeeland dekkende aanpak.

Er is landelijk een ambitie vastgelegd in het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie dat Nederland in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust is ingericht. De provincie heeft de regie over de uitvoering van deze

ambitie. In Zeeland hebben alle overheden hun gezamenlijke ambitie vastgelegd in het “Convenant klimaatadaptatie Zeeland”. De strategie daarvoor is uitgewerkt in de Klimaatadaptatiestrategie Zeeland (KasZ 2021-2026) met bijbehorende uitvoeringsagenda. De huidige strategie wordt met een jaar verlengd naar eind 2027. O.a. vanwege de resultaten van de bovenregionale stresstest die nog verwerkt worden. De strategie wordt herijkt voor de periode 2028-2033.

Water en gebruik

Het watergebruik in Zeeland is divers. Dit vraagt om verschillende ambities en doelen.

Voor drinkwater is het van essentieel belang om zorg te dragen voor schoon water. Bij de provincies ligt de regierol om de beschikbaarheid van bronnen ook in de toekomst te borgen. De komende jaren wordt extra ingezet op de grondwaterbeschermingsgebieden met een stimuleringstraject om de goede kwaliteit ook voor de toekomst veilig te stellen. Uit de gebiedsdossiers voor de drinkwaterwinningen blijkt dat dit niet vanzelfsprekend is.

Zwemwater is een belangrijk onderdeel van het gebruik in Zeeland voor eigen inwoners en de recreatie. Tijdens de planperiode zetten we de intensieve samenwerking met waterbeheerders en houders van zwemwaterlocaties voort. Op die manier zorgen we samen voor veilige en gezonde zwemwateren in Zeeland.

Zoet water is essentieel voor verschillende sectoren in Zeeland. Hier wordt met het Zeeuws Deltaplan Zoet Water (ZDZW) invulling aan gegeven. Het doel van het ZDZW is om de landbouw, industrie, natuur en drinkwatervoorziening weerbaar te maken tegen zoetwatertekorten in 2050. Dit doen we o.a. door in te zetten op zelfvoorzienende maatregelen. Ook kijken we verder naar de lange termijn, naar eventuele aanvoermogelijkheden of systeeminterventies in het hoofdwatersysteem.

Het gebruikte water komt uiteindelijk terecht in de afvalwaterketen. De Provincie heeft een wettelijke taak als vergunningverlener voor indirecte lozingen. In de volgende planperiode is de ambitie om deze vergunningen in lijn te brengen met de KRW en te houden. Daarnaast ondersteunt de provincie andere waterbeheerders in het in kaart brengen van de opgave en aanpak van (in)directe lozingen om te zorgen voor een eenduidige aanpak binnen Zeeland met de ambitie om een vergunningstelsel te realiseren die in lijn is met de KRW.

Waterveiligheid

In Zeeland wordt in de KasZ en de strategie voor zeespiegelstijging verdere uitwerking gegeven van het waterveiligheidsbeleid. De KasZ is een strategie van alle Zeeuwse overheden. Onderdeel van deze strategie is de uitwerking voor meerlaagsveiligheid voor Zeeland. Er wordt door de Provincie ook gewerkt aan een strategie voor zeespiegelstijging en hoe we daar mee om moeten gaan. Het doel is om samen met onze partners in de regio te komen tot Zeeuwse antwoorden op de vraag hoe we als regio willen anticiperen op de gevolgen van zeespiegelstijging.

Er wordt in het RWP verwezen naar deze ontwikkelen, de uitwerking zal landen in de bovengenoemde programma's en strategieën.

Thema's en hoofdstukken op hoofdlijnen

Water van een goede kwaliteit

Goede ecologische en chemische waterkwaliteit staat aan de basis van een gezond watersysteem. Deze planperiode werken we aan het halen van de doelen voor de KRW. We werken toe naar duurzame grondwatervoorraden en bereiden ons voor op de toekomst. Dat doen we niet alleen maar samen met andere organisaties in de regio.

Oppervlaktewater

Een van de onderdelen van de KRW is oppervlaktewater. Deze wateren worden beheerd door waterschap Scheldestromen. Er worden in het RWP een aantal wettelijk verplichte onderdelen vastgelegd voor de regionale wateren:

- De indeling van de waterlichamen zoals de categorieën, watertypen en status. Er zijn geen wijzigingen ten opzichte van de planperiode 2022-2027; hier is geen aanleiding voor.
- De milieudoelstelling voor de regionale wateren; hydrologisch, fysische chemische en biologische doelen; Er zijn geen wijzigingen ten opzichte van de planperiode 2022-2027; in 2025 is er nog een technische doelaanpassing vastgesteld.
- De milieudoelstellingen voor overige waterlichamen. Dit omvat alle overige waterlichamen die niet zijn aangewezen als KRW-waterlichaam; Er zijn geen wijzigingen ten opzichte van de planperiode 2022-2027; hier is geen aanleiding voor.
- De huidige toestand in de regionale wateren, hierin wordt het doelbereik in 2027 weergegeven;
- Verantwoording van het doelbereik 2027.

Op basis van de toestand en de verantwoording wordt een maatregelenpakket door het Waterschap voor de volgende planperiode opgesteld, dit wordt op onderdelen ondersteund met provinciale maatregelen. Het maatregelenpakket zou ervoor moeten zorgen dat de KRW-doelen in 2033 worden gehaald in het Scheldestroomgebied. De verantwoordelijkheid voor het behalen van de doelen voor oppervlaktewater ligt bij het Waterschap. Het volledige maatregelenpakket van de Provincie wordt na het onderdeel grondwater beschreven.

Beoogd nieuw provinciaal beleid

Gedurende de planperiode zal er op verschillende onderwerpen beleidsontwikkeling plaatsvinden. De uitwerking van dit beleid zal door een tussentijdse herziening of in de volgende planperiode worden opgenomen in het Regionaal waterprogramma. De beleidsontwikkeling volgt mede uit de toestandsbepaling zoals hierboven genoemd;

- Het beleid voor indirecte lozingen wordt in lijn gebracht met de KRW. Deze ontwikkeling is al gestart in de vorige planperiode en zal worden afgerond gedurende deze planperiode. Hier is wel blijvend aandacht voor nodig vanwege de constante veranderingen van de Europese richtlijnen;
- Er zijn nog altijd verschillende bronnen van probleemstoffen in het Scheldestroom gebied. Tijdens deze planperiode wordt er gewerkt aan beleid voor deze overige stoffen zoals industriële hulpstoffen om bij alle sectoren te kunnen inzetten op emissievermindering;
- Er wordt beleid ontwikkeld voor aanleg, beheer en onderhoud van Provinciale projecten die in lijn is met de KRW;
- Er wordt gedurende de planperiode onderzoek uitgevoerd naar klimaat effecten, dit kan leiden tot het opstellen van aanvullend beleid;

Grondwater

De provincie speelt een centrale en sturende rol in het Nederlandse grondwaterbeheer. De provincie is verantwoordelijk voor de bescherming van de grondwatervoorraad, het verlenen van vergunningen voor grote onttrekkingen en het vastleggen van beleid hiervoor. Daarom zijn wij ook verantwoordelijk voor het behalen van de KRW-doelen voor grondwaterkwaliteit en –kwantiteit. Ook voor de grondwaterlichamen zijn er een aantal wettelijk verplichte onderdelen opgenomen in het RWP:

- De indeling van de grondwaterlichamen volgens de KRW-systematiek op basis van bodemkundige eenheden en de verdeling tussen zoet en zout grondwater. De indeling is niet gewijzigd ten opzichte van de planperiode 2022-2027; hier is geen aanleiding voor.
- De doelen voor kwaliteit en kwantiteit voor de grondwaterlichamen. De doelen zijn niet gewijzigd ten opzichte van de planperiode 2022-2027; hier is geen aanleiding voor.
- De toestandsbepaling van de grondwaterlichamen, hierin wordt aangegeven of de doelen zijn gehaald;
- De verantwoording voor het doelbereik in 2027.

Op basis van de toestandsbepaling en zichtbare trends wordt een maatregelenpakket opgesteld voor de planperiode 2028-2033. Deze worden verderop beschreven.

Provinciaal beleid

Gedurende de planperiode willen we ons inzetten voor duurzame grondwatervoorraden van een goede kwaliteit die bijdragen aan het behalen van de KRW-doelen. Waar de doelen al gehaald zijn streven we naar het behouden van dit niveau voor toekomstige generaties. Hierbij moet rekening worden gehouden met de toenemende vergrijzing (toename stoffen) in de grondwaterlichamen en de bedreigingen voor de grondwaterkwaliteit. Daarom zijn er KRW-maatregelen geformuleerd om hiermee aan de slag te gaan.

KRW -maatregelenpakket voor oppervlakte- en grondwater.

Op basis van de huidige toestand is een maatregelenpakket uitgewerkt om doelbereik in planperiode 2028-2033 te realiseren waar dat nodig is. Er wordt in maatregelen onderscheidt gemaakt tussen grondwater en oppervlaktewater. De maatregelen kunnen wel invloed hebben op beide systemen.

Oppervlaktewater

- Vermindering emissies van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen vanuit landbouw en stedelijk gebied richting grondwater en drinkwaterwinningen. Hierin worden lopende trajecten verder voortgezet om via stimulering emissies te verminderen.
- Vermindering emissie van de overige probleemstoffen in het Scheldestroomgebied (met name metalen en industriële hulpstoffen)
- Vergunning in lijn met de KRW en versterken van VTH op de provinciale indirecte lozingen. Dit is een vervolgttraject zoals ook al eerder benoemd bij de beleidsontwikkeling voor oppervlaktewater.
- Versterken en voortzetten samenwerking met de Zeeuwse gemeenten, Waterschap en Rijkswaterstaat Zee en Delta op het gebied van directe en indirecte lozingen.

Grondwater

- Onderzoek klimaateffecten op de hydrologie en de doorwerking ervan op natuur die een relatie hebben met KRW- grondwaterlichamen
- Onderzoek klimaateffecten op de KRW- grondwaterlichamen voor kwaliteit en kwantiteit
- Onderzoek infiltratie en onttrekking in relatie tot duurzame grondwatervoorraden

- Stimuleringsproject emissievermindering gericht op grondwaterbeschermingsgebieden voor de aanwezige functies (landbouw, natuur, stedelijk gebied) via communicatie-, demonstratie- en kennisoverdracht activiteiten.

Grondwatersaneringen

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet (Ow) per 1 januari 2024 regelt het Rijk niet langer de landelijke invulling voor de aanpak van grondwaterverontreiniging. De noodzaak om grondwater te saneren volgt nu uit verplichtingen vanuit Europese richtlijnen voor grondwater en/of uit regionale ambities van een gemeente, waterschap of provincie met betrekking tot de kwaliteit van het grondwater.

Na de inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn de Kaderrichtlijn Water (KRW) en de Grondwaterrichtlijn rechtstreeks kader stellend. De verantwoordelijkheden liggen daarbij primair bij de decentrale overheden. De provincie heeft hierbij een belangrijke regierol. Specifieke provinciale taken zijn onder meer:

- Het beschermen van de grondwaterkwaliteit in grondwaterbeschermingsgebieden en ten behoeve van menselijke consumptie;
- De gebiedsgerichte coördinatie van de uitvoering van taken door gemeenten en waterschappen.

Hoewel deze taken niet volledig nieuw zijn, is wel nieuw dat de provincie expliciet invulling moet geven aan de verplichtingen uit de KRW en de Grondwaterrichtlijn voor wat betreft de omgang met (historische) grondwaterverontreinigingen en zorgen dat een toetsingskader beschikbaar is.

Doelen overige wateren

Ook voor wateren die geen KRW-waterlichaam vormen zijn er doelen afgeleid met behulp van een landelijke handreiking. Dit zorgt ervoor dat er ook in deze wateren waterkwaliteitsdoelstellingen zijn. Deze doelen worden vastgesteld in het RWP en hebben een inspanningsverplichting. Er zijn geen wijzigingen in deze doelen ten opzichte van de vorige planperiode.

Opkomende en Zeer Zorgwekkende stoffen

Provincie Zeeland werkt samen met waterbeheerders, gemeenten en het Rijk aan het vroegtijdig signaleren, onderzoeken en beperken van opkomende stoffen en Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) in het watersysteem. Hierbij wordt ingezet op ketenaanpak, bronaanpak bij bedrijven, monitoring en samenwerking via landelijke en regionale netwerken om risico's voor waterkwaliteit, natuur en drinkwater te voorkomen.

Monitoring

Voor de KRW worden monitoringsprogramma opgesteld. De monitoring van het oppervlaktewater wordt gedaan door waterschap Scheldestromen. Ze meten chemische en ecologische parameters in de aangewezen KRW-waterlichamen. Dit gebeurt vaak benedenstrooms om een volledig beeld te kunnen krijgen van de waterkwaliteit. Voor grondwater wordt de monitoring op kwaliteit en kwantiteit uitgevoerd door de Provincie.

Samen met het Waterschap gaan we verkennen hoe monitoring vormgegeven zou moeten worden om stappen te zetten richting doelsturing.

Toekomstbestendig waterbeheer

Door verandering in omstandigheden wordt ander gebruik van het watersysteem gevraagd. Dit vraagt om een andere denkrichting over het huidige watersysteem. Om in te spelen op deze vragen is dit hoofdstuk toegevoegd aan het RWP. Dit thema wordt met name gevuld door de uitkomsten van het traject Duurzaam waterbeheer wat samen met Waterschap Scheldestormen is opgezet. De hoofdlijnen die uit dit traject volgen zullen tijdens de planperiode 2028-2033 verder ontwikkeld worden. Daarnaast wordt er ingegaan op andere ontwikkelingen die invloed kunnen hebben op het watersysteem in de polders en stedelijk gebied.

Duurzaam waterbeheer

Het traject duurzaam waterbeheer is op 31 maart vastgesteld door GS. De bouwstenen uit deze notitie worden opgenomen in het RWP zoals hieronder aangegeven.

Het traject is gestart omdat door toenemende verandering van het klimaat het noodzakelijk is klimaatbestendigheid mee te nemen bij de herziening van het beleid. Zo moet rekening gehouden worden met toename van neerslag tekorten en neerslagpieken. Het bufferen van zoveel mogelijk water is wenselijk, zowel boven- als ondergronds, waarbij de bodem de meest wenselijke bergingslocatie is. De provincie heeft in oppervlaktewaterbeheer veelal een kader stellende rol.

Duurzaam waterbeheer (grond- en oppervlaktewater)

De uitgangspunten voor het gewenst grond- en oppervlaktewater regime (GGOR) herzien en waar nodig deze toepassen;

- GGOR speelt een centrale rol bij het vastleggen van waterdoelen in relatie tot landgebruik. Het gaat hierbij vooral over momenten met een “normaal” neerslagpatroon. Het beoogde doel is om de balans te verschuiven naar het verminderen van effecten bij droogte.
 - **De actualisatie van GGOR-instrument onderzoeken** en het benodigde nieuwe, herziene kader vastleggen in de provinciale verordening.
- Bij het aanpassen van de systematiek zijn uitlegbaarheid en juridische borging van belang. De toepassing van de GGOR-systematiek richt zich op het maximaliseren van collectieve baten, waarbij het niet te vermijden is dat ingelanden lokaal ook nadeel ondervinden. Het is van belang daar als overheden zo vroegtijdig en duidelijk mogelijk over te communiceren.

De uitgangspunten rond wateroverlastnormen aanpassen;

- Wateroverlastnormen (ook wel “WB21” genoemd) definiëren het maximum aanvaardbaar risico op wateroverlast vanuit regionale oppervlaktewateren, uitgedrukt als de kans per jaar dat water vanuit het waterlopenstelsel het aangrenzende maaiveld overstroomt. Ze zijn juridisch verankerd in de provinciale omgevingsverordening en variëren op dit moment per type landgebruik om inkomensschade en maatschappelijke impact te minimaliseren. Strenge normen voor wateroverlast leiden er in veel gevallen toe dat meer water wordt afgevoerd dan voor droge situaties wenselijk is. Landelijk is er de trend dat wateroverlast ook door de bril van meerlaagsveiligheid wordt bekeken: De risico's kunnen (lang) niet allemaal beheerst worden door het watersysteem aan te passen. Zo kan de inrichting van een gebied ook bijdragen aan het beperken van gevolgen. De provincie heeft hierin een kader stellende rol.
 - **Duidelijke uitgangspunten vastleggen** – in het verleden is een kosten-baten analyse gemaakt, waaruit de destijds vastgestelde (en nu nog geldende) normen zijn bepaald. De analyse was gebaseerd op het toen geldende klimaatscenario. Nu – door nieuwe

klimaatscenario's - de inzichten toenemen in de gevolgen van klimaatverandering, is het zinvol opnieuw te bepalen welke normen bij dit veranderend klimaat haalbaar en betaalbaar zijn.

- In samenhang met het landelijke traject "risicogerichte aanpak en normering wateroverlast" overwegen **binnen het huidige stelsel andere normen te definiëren én evt. omvorming van het stelsel.**

Per gebied toewerken naar een nieuwe balans door GGOR, wateroverlast en aanpassing van functies aan omstandigheden in goed onderling verband te wegen;

- Het watersysteem kan niet onbeperkt aan alle eisen tegelijk voldoen; keuzes in peilbeheer en watersysteemrichting hebben gevolgen voor kosten, ecologie en veiligheid. Een balans is nodig tussen gebruiksfunctie, extreme klimaatgebeurtenissen en (toekomstige) ruimtelijke ontwikkelingen. Daarom is het nodig om de uitkomsten van de GGOR-systematiek, wateroverlasttoetsingsresultaten en de huidige en mogelijke toekomstige functies in een gebied in samenhang te zien en af te wegen hoe een duurzame (toekomstbestendige) situatie kan worden bereikt. Gestreefd wordt naar een zo optimaal mogelijke situatie voor het collectief, waarover overheden beslissen. Het is wél van belang percee-eigenaren, ondernemers en inwoners zo goed mogelijk te betrekken in de afwegingen, onderbouwing en dilemma's, hen te wijzen op hun eigen verantwoordelijkheden en hen een voldoende lange termijn te geven om zich aan te passen.
 - **Herintroduceren van de functiekaart in het provinciale beleid.** Hierbij zou naast wateroverlast ook gekeken kunnen worden naar droogte en/of verzilting als reden om een bepaalde functie ergens niet te willen faciliteren.
 - **Invulling geven aan het principe 'Water bodem richtinggevend'** in Zeeland

Inzet op vergroten van de weerbaarheid van inwoners, ondernemers en percee-eigenaren tegen watertekort en – overlast (link met ZDZW)

- Integraal waterbeheer gaat verder dan alleen infrastructuur. Naast technische maatregelen zoals dijken, pompen en peilbeheer zijn ook gedragsverandering en bewust watergebruik belangrijk als aanvulling. Waterbeheer is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van overheden, ondernemers, inwoners en percee-eigenaren. Samen vergroten zij de weerbaarheid tegen zoetwatertekorten.
 - Bewustwording creëren dat huidige watervoorraden duurzaam beheerd moeten worden. **Het opstellen en uitvoeren van een brede communicatiestrategie** met als doel het vergroten van het waterbewustzijn. Deze strategie is gericht op verschillende gebruikersgroepen.
 - Overzicht van technische oplossingen voor het vergroten van de opslagcapaciteit van zoet water dan wel het verminderen van het watergebruik.
 - Financiële ondersteuning voor kansrijke oplossingen op perceelniveau.

Grondwaterkwantiteit, onttrekking en infiltratie (link met ZDZW)

- Het grondwatersysteem komt steeds nadrukkelijker in beeld als bergingsruimte voor zoet water. Natuurlijke regenwaterlenzen of zoetwaterbellen kunnen met actief (grond)waterbeheer verdicht worden. Hiermee vermindert ook het risico op verzilting van de wortelzone. Naast het indirect vergroten van natuurlijke zoetwatervoorraden (lenzen en bellen) door verhoging van het grondwaterpeil is het ook mogelijk actief water in de ondergrond te bergen door actief te infiltreren.

Vanuit de KRW ligt hier wel een verantwoordelijkheid: de kwaliteit en kwantiteit van grondwaterlichamen mag niet achteruitgaan.

- Op het gebied van kwantiteit ligt er een tweevoudige opgave:
 1. Instandhouding → regulering van onttrekkingen d.m.v. regelgeving, toezicht en handhaving;
 - Het beleid voor de onttrekkingen herzien met name door een uitbreiding met regels voor infiltratie inclusief kwaliteitsaspecten (planperiode 2028-2033). Start na oplevering Freshem data (2027).
 - Kaders actualisatie grondwateronttrekkingsplafond + invoering meld- en registratieplicht grondwateronttrekkingen
 2. Vergroting → ruimte bieden binnen de relevante kaders aan watergebruikers om actief een zoetwaterbel te vergroten of te creëren voor benutting
 - Regionaal afwegingskader voor vergroting zoetwaterbellen en aanpassing van de regelgeving
 - Afhankelijk van de uitkomst van het Gebiedsoverleg ZWD op 28 mei: Aansluiten bij langetermijnperspectief Volkerak-Zoommeer ZWD ('verbeteren van de waterkwaliteit' en 'inzetten op zelfvoorzienende via efficiënt watergebruik en buffering, ook in de directe omgeving van het Volkerak-Zoommeer' voor zowel gebieden zonder als met aanvoer)

Monitoring

- Het opstellen van toekomstbestendig (grond)waterbeleid vereist inzicht in de dynamiek van het grondwater in relatie tot klimaatverandering, onttrekkingen en infiltraties. Hiervoor zijn al diverse praktijkonderzoeken uitgevoerd, maar lopen ook aanvullende onderzoeken en acties
 - Opzetten van een grondwatermeetnet zoetwatervoorkomens
 - Karteren van de zoet-zoutverdeling van grondwater (Freshem)
 - Ontwikkelen grondwatermodel Zeeland
 - Kaders voor debietmeters bij grondwateronttrekkingen (zolang hier op nationaal niveau nog geen besluit over genomen is).
 - Kaders opnemen in de verordening op het gebied van monitoring, met als doel het verfijnen en uitbreiden van het oppervlakte- en grondwatermeetnet

Gebiedenaanpak

Binnen de Zeeuwse Integrale Gebieden Aanpak (ZIGA) zijn er 4 gebieden relevant met een wateropgave. Walcheren, Grenspark Groot Saeftinghe, Veerse Meer en Schouwen. Voor elk gebied zullen de volgende vragen beantwoord worden:

- Waar komt het gebied vandaan (algemeen)
- Waar staat het nu (algemeen)
- Hoe kijken we vooruit (algemeen)
- Huidige watersituatie en verwachte toekomstige situatie

Stedelijk waterbeheer

Regionale uitwerking

Het regionaal beleid is uitgewerkt in de KasZ 2021-2026(2027) en de uitvoeringsagenda met als kern dat alle werkzaamheden in de openbare ruimte rekening wordt gehouden met de effecten van

klimaatverandering op korte en lange termijn. Dit zijn effecten van hitte, droogte, wateroverlast en overstromingen. Er zijn een aantal onderwerpen waarin de KasZ raakt aan het RWP:

- Stedelijke wateropgave; Het watersysteem zal ook voorbereid moeten zijn op klimaateffecten. Toekomstbestendige inrichting en beheer is daarom een uitdaging. Waterschap en gemeenten in Zeeland hebben hiervoor binnen de samenwerking afvalwaterketen Zeeland (SAZ+) een methodiek opgezet om deze uitdaging aan te gaan.
- Omgaan met extreme neerslag; Er wordt gewerkt aan een bovenregionale stresstest wateroverlast. In 2027 zullen regionale afspraken worden gemaakt over hoe partijen in Zeeland zich voorbereiden op grootschalige neerslag.
- Afwegingskader water en bodem; Zoals al eerder genoemd wordt er gekeken naar de invulling van water en bodem als richtinggevende principes. In de Signaalkaarten Water en Bodem is te zien welke aandachtspunten er zijn op een locatie. Onder andere vanuit de invalshoek landbouw en natuur. Er wordt nader bekeken hoe dit instrument geborgd wordt in de Omgevingsverordening.

Water en gebruik

Water wordt gebruikt voor allerlei verschillende doeleinde. Voor veel sectoren is water essentieel voor de processen zoals de industrie en de landbouw. Ook voor onszelf is water essentieel in de vorm van drinkwater. We zijn ook graag in en rond het water. Al deze onderwerpen komen terug in dit hoofdstuk.

Drinkwater

Robuuste drinkwatervoorziening 2040/2050

Bij de provincies ligt de regierol om de beschikbaarheid van bronnen ook in de toekomst te borgen. Er is een adaptieve strategie uitgewerkt om in 2040/2050 over voldoende drinkwaterbronnen te beschikken. Daarin is rekening gehouden met een toename van het drinkwatergebruik tot 30%. Afhankelijk van de voorziene bevolkingsgroei in de traject Zeeland 2050 zal de adaptieve strategie geactualiseerd moeten worden gedurende de looptijd van het Regionaal Waterprogramma.

Uitvoeringsprogramma gebiedsdossiers

Begin 2026 zijn de definitieve gebiedsdossiers opgeleverd. Hierin zijn alle risico's rondom de waterkwaliteit en -kwantiteit rondom drinkwaterwinningen systematisch in kaart gebracht. Hieruit is een restopgave gebleken voor de risico's van bestrijdingsmiddelen, PFAS en overige industriële en antropogene stoffen, bodemverontreiniging. Op basis hiervan kunnen gerichte maatregelen worden opgesteld in een uitvoeringsprogramma, dat bestuurlijk wordt vastgesteld. Naar verwachting wordt het uitvoeringsprogramma in 2026 opgesteld en zal ten laatste in begin 2027 gestart worden met het uitvoeringsprogramma. De uitkomsten van de gebiedsdossiers worden in een aparte nota toegelicht.

Beleid verbod gewasbeschermingsmiddelen in waterwingebieden

Door het neutraal overgaan naar de omgevingswet is het verbod op gewasbeschermingsmiddelen in waterwingebieden in de verordening weggevalen. Dit zal worden hersteld en opnieuw worden toegevoegd aan de verordening. Deze wijziging wordt meegenomen met de procedure voor het wijzigen van de verordening en zal dan ingaan per 1 januari 2027. Om te kunnen monitoren dat burgers en bedrijven het verbod naleven, zullen in overleg met de RUD de afspraken over toezicht en handhaving geactualiseerd worden.

Beoogd nieuw beleid Grondwaterbeschermingsgebieden

In de lijn met de landelijke ontwikkelingen zal het beleid voor grondwaterbeschermingsgebieden geactualiseerd worden.

Specifiek voor de grondwaterbeschermingsgebieden en de zones daarom heen is het noodzakelijk om aanvullende maatregelen te nemen ter vermindering van de emissies richting de drinkwaterwinningen. Door middel van kennisoverdracht en educatie richting agrariërs, bewoners en andere belanghebbende in de grondwaterbeschermingsgebieden (en daarbuiten: intrekgebieden oppervlaktewater) met als doel om bewustwording te vergroten en gedragsverandering te bewerkstelligen. Gedurende de looptijd van het RWP moet er dan een evaluatie moment zijn om te bepalen of de gekozen maatregelen voldoende zijn of dat er verdergaande maatregelen nodig zijn, zoals bijvoorbeeld een verbod op gewasbeschermingsmiddelen of andere probleemstoffen.

Gedurende de looptijd van het RWP wordt ook de actuele begrenzing van de grondwaterbeschermingsgebieden en uitbreiding beschermingszone Vlaanderen onderzocht en meegenomen.

Beleid drinkwaterbesparing

In Zeeland is en wordt steeds duidelijker dat schoon drinkwater een schaars goed is waar je zorgvuldig mee om moet gaan. Daarom zal een extra regionale aanzet worden gemaakt voor beleid rondom drinkwaterbesparing. Door bewustwording te creëren over het belang van drinkwater en de mogelijkheden om verspilling/laagwaardig gebruik te voorkomen. Boven op de landelijke campagne willen we regionaal deze rol ook pakken en is het doel dat we in Zeeland bewuster omgegaan met drinkwater.

Zwemwater

Zwemwaterbeleid

In dit onderdeel wordt het beleid en de regionale invulling voor de Europese Zwemwaterrichtlijn beschreven. Voor een groot deel van de invulling van het beleid wordt de landelijk lijn gevolgd zoals het aanwijzen van de zwemwaterlocaties en kwaliteitseisen (fysieke veiligheid en waterkwaliteit). Voor het aanwijzen van de zwemwaterlocaties worden er in Zeeland twee aanvullende punten toegevoegd:

- Bij het aanwijzen van een nieuwe locatie wordt een PFAS-meting uitgevoerd in wateren waarvan nog geen PFAS-concentraties bekend zijn. Dit wordt opgenomen omdat het nu al de werkwijze is die wordt toegepast. Dit willen we met ingang van het RWP officieel laten vaststellen. Op deze manier kunnen nieuwe locaties getoetst worden aan de advieswaarde van het RIVM. Dit wordt opgenomen in de verordening.
- In 2025 is de wegwijzer wildzwemmen officieel vastgesteld. De gemeente kunnen deze wegwijzer gebruiken om potentiële zwemwaterlocaties in het vizier krijgen. Met ingang van het nieuwe RWP wordt deze wegwijzer via een instructieregel als tool aan de gemeente aangereikt.

Zeeuwse samenwerking voor veilig en schoon zwemwater

De uitvoering van de zwemwaterrichtlijn wordt in Zeeland gedaan in samenwerking met regionale partners. Er wordt samengewerkt met waterbeheerders, RUD Zeeland, GGD, Zeeuwse gemeentes, reddingsbrigades en omliggende provincies. In het draaiboek zwemwater zijn alle verantwoordelijkheden en taken per organisatie opgeschreven. Al deze organisaties en betrokkenen komen twee keer per jaar bij elkaar om samen voorruit en terug te kijken op het zwemseizoen. Tijdens deze bijeenkomsten is er aandacht voor nieuwe ontwikkelingen en uitdagingen voor het Zeeuwse zwemwater zoals Japanse kruiskwal, fysieke veiligheid en waterkwaliteit.

Waterbeschikbaarheid

Dit onderdeel vormt de kapstok tussen het Zeeuws Deltaplan Zoet Water (ZDZW) en het RWP. Gezien het gelijktijdig schrijven van de twee plannen zal dit later toegevoegd worden. Besluitvorming zal gebeuren via het traject van het ZDZW, de inhoud in dit hoofdstuk zal daar niet van afwijken.

Beleid

Er zijn een aantal raakvlakken tussen het RWP en het ZDZW met beleidskaders. Dat gaat met name over de volgende onderwerpen, deze vallen onder nieuwe beleid:

- **Grondwaterbeleid/KRW;** zoals eerder omschreven wordt er tijdens de planperiode gewerkt aan kaders rondom onttrekking en infiltratie. Het is van belang dat we zorgvuldig met onze zoetwatervoorraden omgaan en deze duurzaam beheren. Dit kunnen we ook actief doen door water in natte periodes op te vangen en te infiltreren om het water vervolgens tijdens droge periodes eventueel weer te kunnen onttrekken. Hierin moet een balans gevonden worden tussen de gewenste kwaliteit van infiltratiewater en de wens om grondwatervoorraden aan te vullen of juist nieuwe zoetwatervoorraden te creëren.
- **Hergebruik van effluent;** Vanuit de provincie hebben we hierin een dubbele rol: enerzijds willen we circulair watergebruik stimuleren, anderzijds hebben we als bevoegd gezag een zorgplicht voor het grondwater (KRW) en indirect ook voor de bodem en voedselveiligheid. Daarbovenop zijn we via de RUD

bevoegd gezag voor het verlenen van een vergunning. Hergebruik van effluent heeft ook raakvlakken met de herziene richtlijn stedelijk afvalwater (EU). Zoals ook in het volgende kopje naar voren komt zal de visie op de afvalwaterketen zich de komende jaren blijven ontwikkelen.

- **Water/peilbeheer van het waterschap;** heeft een directe impact op de beschikbaarheid van water in het oppervlaktewatersysteem. Het watersysteem is nu voornamelijk ingericht op het afvoeren van water en niet op het vasthouden van water.

Afvalwaterketen

De provincie is verantwoordelijk voor de vergunningen van een aantal indirecte lozingen. Zoals beschreven in het KRW-hoofdstuk wordt er gewerkt aan het beleid voor indirecte lozingen om het in lijn te brengen KRW en dat zo te houden. Daarnaast is de Provincie betrokken in SAZ+.

Zeeuwse samenwerking

Het vergunningstelsel voor lozingen is verdeeld over verschillende waterbeheerders. Het waterschap en Rijkswaterstaat zijn verantwoordelijk voor de directe lozingen. De gemeente en provincie zijn verantwoordelijk voor indirecte lozingen.

Tijdens de planperiode 2022-2027 is een samenwerking ontstaan tussen de waterbeheerders in het Scheldestroomgebied in het kader van de aanpak voor indirecte lozingen. Binnen deze samenwerking is gewerkt aan een eenduidige aanpak voor deze lozingen in het Zeeuwse deel van het Scheldestroomgebied. Er wordt binnen deze groep kennis en expertise gedeeld.

Het traject rondom de indirecte lozingen kan niet in 2027 worden afgerond en zal daarom verder doorlopen in de planperiode 2028-2033.

De nieuwe richtlijn stedelijk afvalwater zal de komende jaren ook een rol gaan spelen in het beleid rond de afvalwaterketen. Deze ontwikkelingen worden gevolgd en in de toekomst meegenomen mocht daar aanleiding voor zijn.

Waterveiligheid

EU-lidstaten moeten een voorlopige risicobeoordeling, overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten en overstromingsrisicobeheerplannen maken. Het overstromingsrisicobeheerplan (ORBP) maakt deel uit van het Nationaal Waterprogramma (NWP). De normen voor primaire waterkeringen zijn (nationaal) opgenomen in het besluit kwaliteit leefomgeving. De normering voor regionale waterkeringen is opgenomen in de Provinciale omgevingsverordening.

In Zeeland wordt in de KasZ en de strategie voor zeespiegelstijging verdere uitwerking gegeven van het waterveiligheidsbeleid.

Omdat voor dijkverhogingen in de toekomst meer ruimte nodig zal zijn, hebben het Rijk, het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Unie van Waterschappen (UvW) afspraken gemaakt over het actualiseren van reserveringszones rondom waterkeringen. Gemeenten moeten dit verwerken in hun omgevingsplannen.

Zeeuwse uitwerking

In de KasZ is opgenomen dat we meerlaagsveiligheid uitwerken voor Zeeland. In deze strategie wordt samengewerkt met overheidspartners in heel Zeeland. Daarmee hebben alle Zeeuwse overheden zich verbonden aan het uitwerken van meerlaagsveiligheid.

In de praktijk betekent dit dat we samenwerken met regionale, nationale en internationale partners aan maatregelen volgens dit principe. Hierbij wordt waterveiligheid benaderd door onze fysieke leefomgeving op te delen in verschillende 'lagen' waarin maatregelen genomen kunnen worden. Het verschilt per laag welke organisatie hiervoor de verantwoordelijkheid en bevoegdheden heeft. Onderlinge samenwerking en afstemming is daarom belangrijk:

0. Bewustwording
1. Preventie door dijken en keringen
2. Gevolgenbeperking door ruimtelijke inrichting
3. Crisisbeheersing
4. Herstel (veerkracht na een overstroming)

Strategie

We ontwikkelen een strategie voor zeespiegelstijging en hoe we daarmee om moeten gaan in Zeeland. Het doel is om samen met onze partners in de regio te komen tot Zeeuwse antwoorden op de vraag hoe we als regio willen anticiperen op de gevolgen van zeespiegelstijging. Deze strategie is nog in ontwikkeling en wordt gedurende 2027 verder uitgewerkt.

Begrippenlijst

Afvalwaterketen - Volledige proces van inzameling, transport, zuivering en lozing van afvalwater, van huishoudens en bedrijven tot het gezuiverde water terug op het oppervlaktewater komt.

Bodem- en grondwatersanering - Het proces waarbij verontreinigde grond of grondwater wordt schoongemaakt, verwijderd of geïsoleerd om risico's voor mens en milieu weg te nemen.

Vergrijzing grondwater - De sluimerende, langdurige verslechtering van de grondwaterkwaliteit door een toename van verontreinigende stoffen die steeds dieper in de bodem doordringen.

Opkomende stoffen - Chemische stoffen in het milieu (water, bodem, lucht) waarvan de schadelijkheid nog niet volledig is vastgesteld en waarvoor (nog) geen wettelijke normen gelden.

Zeer Zorgwekkende stoffen (ZZS) - De gevaarlijkste stoffen voor mens en milieu. Het streven is om de ZZS uit de leefomgeving te weren.

Freshem - Onderzoek en inzicht in het zoutgehalte van het grondwater.

Gebiedsdossiers - Dossier met informatie over de waterwinningen, een beschrijving van de risico's voor de (grond)waterkwaliteit en kwantiteit bij de winningen.

Directe lozing - Directe lozingen zijn lozingen die rechtstreeks, al dan niet na passage van een zuiveringstechnisch werk, op het oppervlaktewater plaatsvinden.

Indirecte lozing - Een indirecte lozing is een lozing die niet direct maar indirect op het oppervlaktewater uitkomt. Daarmee wordt bedoeld dat het te lozen afvalwater via een voorziening voor de inzameling en het transport van afvalwater uiteindelijk in het oppervlaktewater terechtkomt.

Colofon

Tekst

Provincie Zeeland

[Redacted text block]

Beeld

Beeldbank

Contact

[Redacted] [\[Redacted\]@zeeland.nl](mailto:[Redacted]@zeeland.nl)
[Redacted] [\[Redacted\]@zeeland.nl](mailto:[Redacted]@zeeland.nl)

www.zeeland.nl